

# FI lausuntopyyntö VV

## 1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Keminmaan kunta	Merja Michelsson	merja.michelsson@keminmaa.fi	14.3.2017	Kunnanhallitus

## 2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1



## 3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1



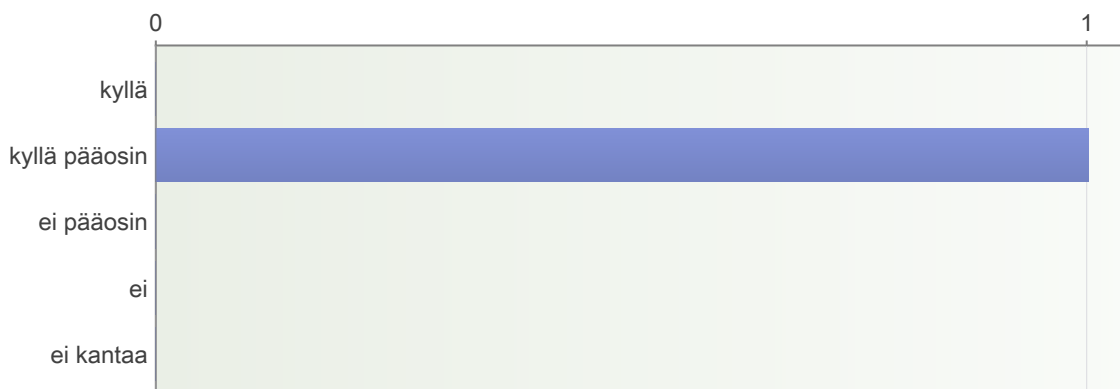
#### 4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnat ovat yksityisen palvelutuotannon osalta eriarvoisessa asemassa, jolloin palvelujen yhdenvertainen saatavuus ei asiakkaalle toteudu. Palvelujen yhdenvertaisuus toteutuu siellä, missä aidosti on palvelun tarjontaa ja valinnan mahdollisuuksia. Tavoite ei toteudu etenkin Lapin maakunnan haja-asutusalueilla, missä on pitkät etäisyydet.
  - Laki-esityksessä ei ole esitetty keinoja, joilla edistetään hyvinvoinnin ja terveyden tasa-arvoa.
  - Lakiesityksessä ei ole arvioitu hyvinvointieroja kaventumista. Valinnanvapaus voi myös heikentää hyvinvointia, koska asiakkaalla on oikeus tehdä myös haitallisia valintoja esim. lääkkeiden väärinkäyttäjät, ongelmaperheiden palvelujen valinnat
  - Kuntien hyte -toimintaan on turvattava riittävät resurssit.

#### 5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1



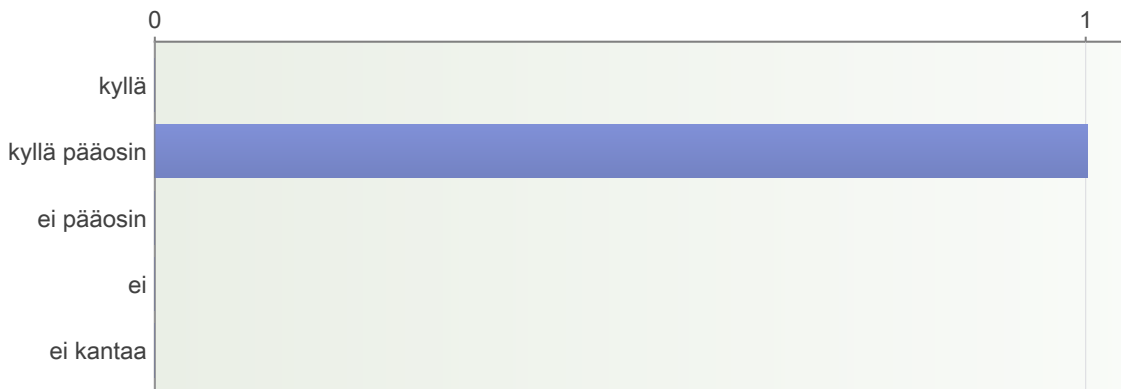
## 6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakas voi valita palvelun tuottajan, mutta ei voi vaikuttaa itse palvelun sisältöön muuten kuin valitsemalla uuden palveluntuottajan.

## 7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1



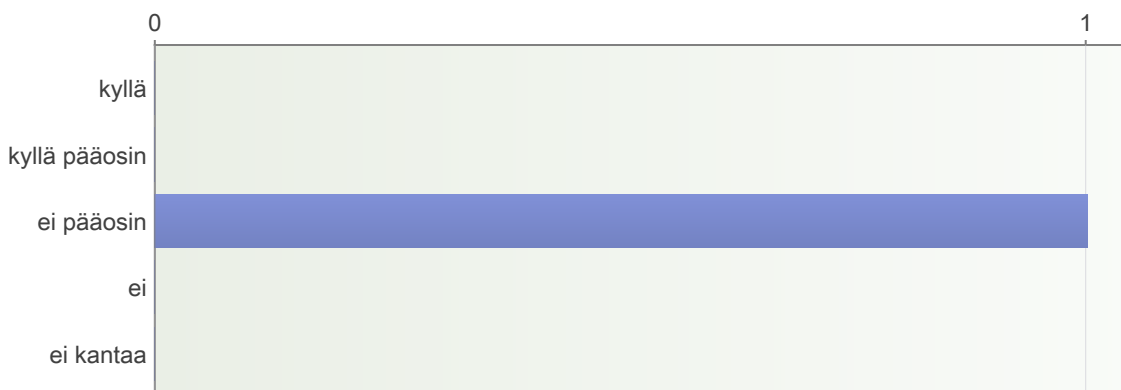
## 8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kyllä jos asiakas on kykenevä valitsemaan itselleen palveluja, riippuen alueen palvelutarjonnasta, ja hänellä on mahdollista taloudellisesti matkustaa tarvittaessa kauemmaksikin saadakseen sopivat palvelut

## 9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1



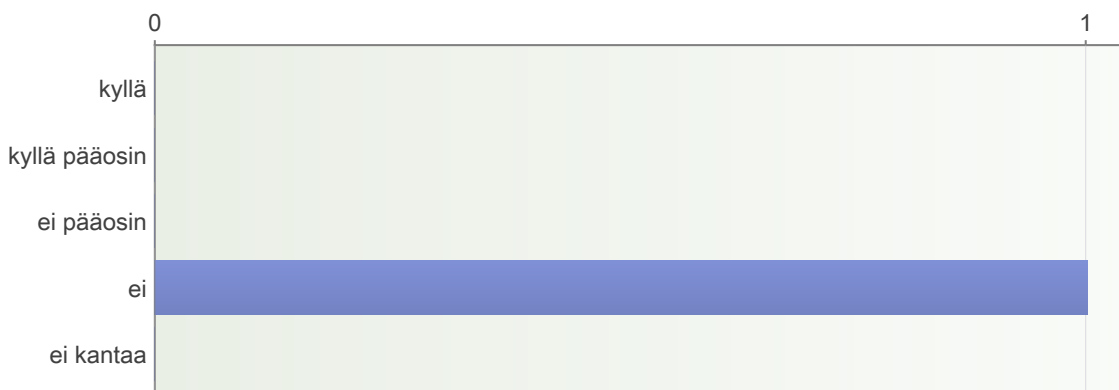
## 10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tavoitteena hyvä, mutta käytännössä todella vaikea toteuttaa.
  - Palveluketjujen toimivuudesta ei ole takeita - palvelujen yhteensovittaminen tulee vaatimaan maakunnan todella hyvää ja laadukasta palveluohjausta.
  - Lakiluonnoksen 13§ on epäselvä kokonaisuuden kannalta. Jos asiakas joutuu laitoshoitoon yli kuukaudeksi, niin laitoshoidon tuottavan tahon on vastattava asiakkaan tarvitsemista palveluista. Riittääkö ko. laitoshoidon tuottajalla osaaminen ja resurssit siihen (vrt. 13 §).
  - Palvelujen yhteensovittaminen vaatii paljon käsittelijöitä maakunnassa ja sote -keskuksessa. Vaarana on, että asiakkaan on haettava eri paikoista, joka lisää asiakkaan kustannuksia.
  - Yhteensovittaminen lisää vaatimuksia eri palveluntuottajien tietojärjestelmien yhteensovittamiselle, erityisesti niissä palveluissa, joissa potilas on ohjattava maakunnan ulkopuolelle hoitoon.

## 11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1



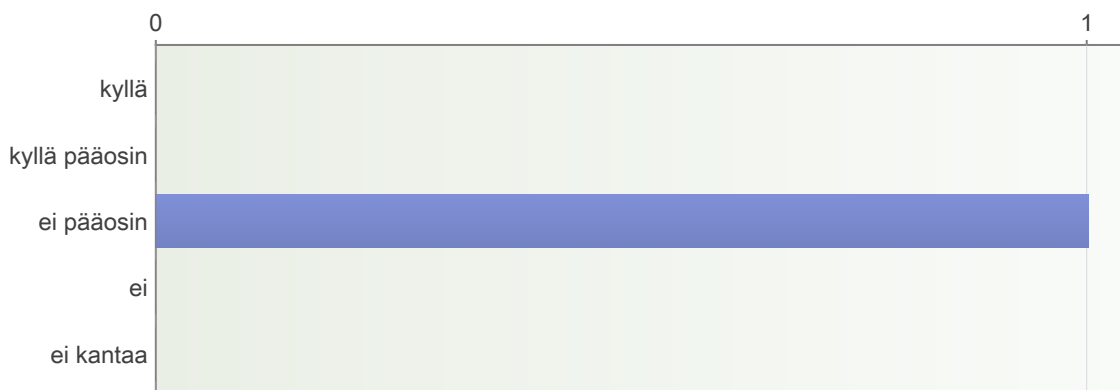
## 12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen perusteella on mahdotonta arvioida säästöjä. Osoptimointi on iso riski.
  - Mikäli maakunta järjestäjänä ei ole riittävän vahva eikä näe asiakkaan palveluketjun kokonaisuutta, niin menokehitystä on todella vaikea arvioida.
  - Asiakkaiden käyttäytymistä palvelujen valinnassa on vaikea ennustaa, joka vaikeuttaa kustannussäästöjen aikaan
  - Tietojärjestelmistä on arvioitu syntyvän suuret kustannukset.
  - Monituottajamalli saa aikaan kilpailua osaajista ja johtaa palkkakustannusten nousuun.
  - Palveluntuottajan näkökulmasta pitkäkestoisten suunnitelmien tekeminen käy mahdottomaksi, koska asiakas voi vaihtaa palveluntuottajaa vuosittain.

### 13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1



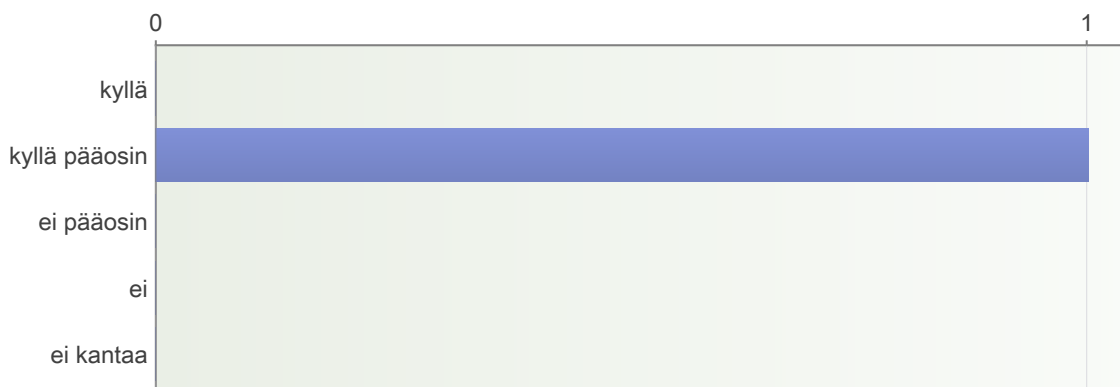
### 14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli kysymyksellä tarkoitetaan poliittista päätöksentekoa, niin demokratia ei toteudu riittävällä tavalla.
  - Asiakkaan näkökulmasta valinnanvapaus lisää mahdollisuuksia toteuttaa itsemääräämisoikeutta.

### 15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1



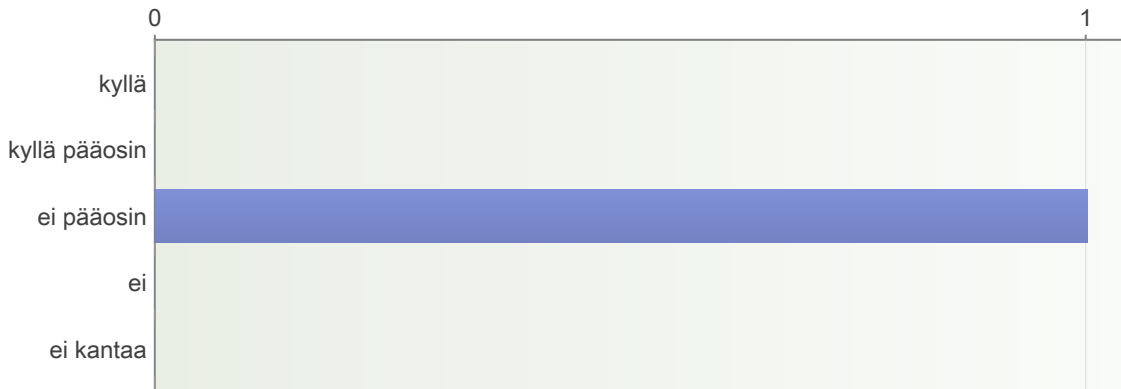
## 16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Integraation näkökulmasta uusien toimintatapojen yhteensovittaminen on haasteellista, koska palveluja tullaan pilkkomaan tuotantoyhtiöiden ja maakunnan liikelaitoksen välillä.
  - Lakiluonnos sisältää paljon säätelyä, joka ei ole ominaista lisäämään innovointia.
  - Kilpailutilanne pakottaa uudistamaan toimintatapoja ja etsimään uusia ratkaisuja.
  - TKI -toimijoille tulee osittaa riittävät resurssit. Tuottamisen pirstaloiminen pieniin yksiköihin vie mahdollisuudet kehittämistoiminnalta.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1



18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

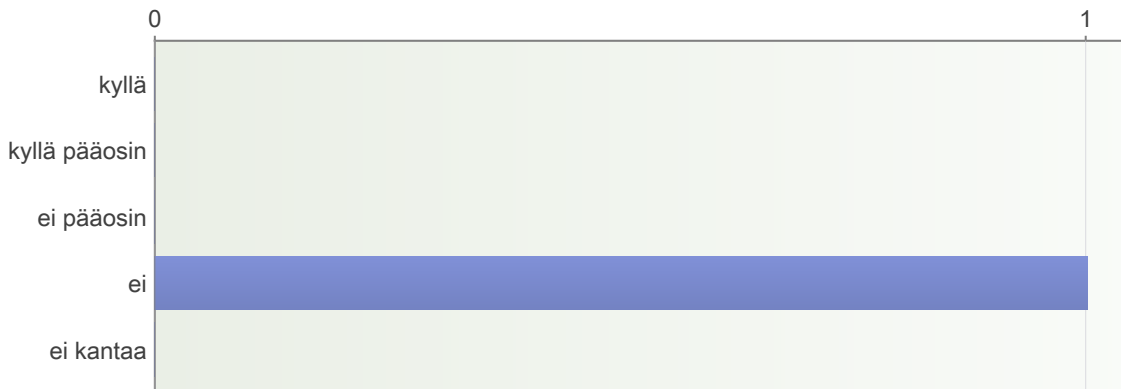
## 19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säännökset on lakiluonnoksessa esitetty yleisellä tasolla. Säännöksiä tulisi konkretisoida ja luetteloida palvelukokonaisuudet (15 §), mitkä kuuluvat perustasoon ja laajennettuun perustasoon esim. yleisimmät sairaudet.
  - Lakiluonnoksessa jää epäselväksi mitä tarkoitetaan asiakkaan tilapäisesti ja lyhytaikaisesti tarvitsemilla palveluilla; miten määritellään esim. lyhytaikainen päihdeongelma, perhetyön tarve?
  - Lakiluonnos ei tarjoa riittäviä takeita siitä, että palveluketjut olisivat saumattomia ja suoria.
  - Alihankinnan käyttöön liittyvät kohdat ovat epäselviä

## 20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1



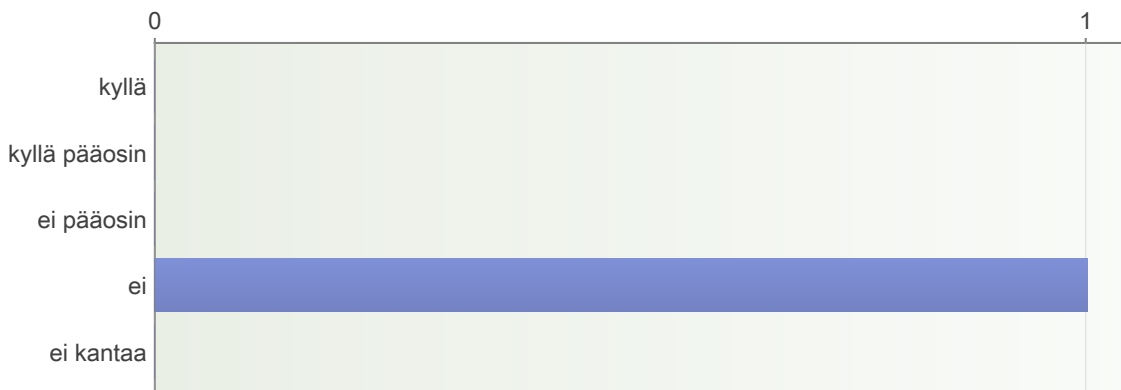
## 21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksesta ei ilmene millä tavalla maakunta valvoo ja seuraa maksusetelin käyttöä ja sitä saako asiakas riittävästi tarvitsemiaan palveluja
  - Sote -keskuksella ei välttämättä ole halua osittaa asiakkaalle maksuseteleitä kustannusten säästämiseksi
  - Vaikuttavuuden ja terveyshyödyn seuranta on maakunnalle haasteellista, jos asiakkuuden sykli on yhden vuoden mittainen ja rekisteröityneiden palveluntuottajien laatu voi vaihdella.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1



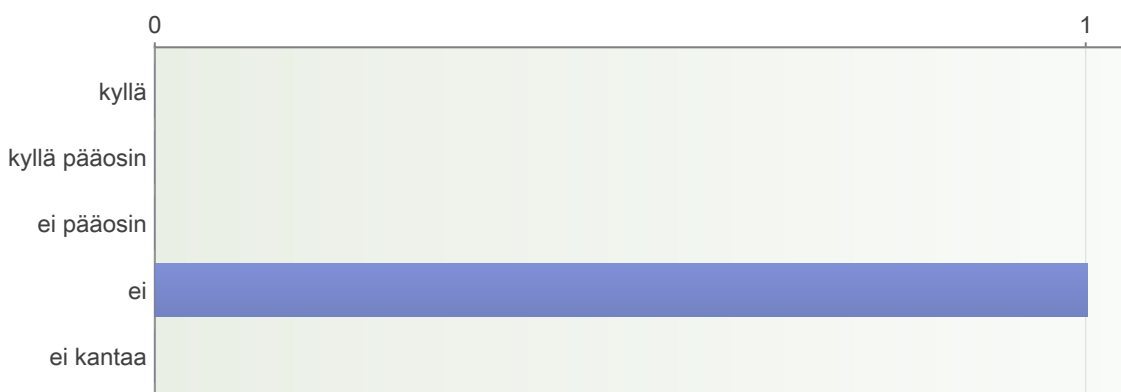
23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote -keskusten palveluvalikoimat ovat alkuvaiheessa hyvin pelkistetyt ja kuitenkin on kyettävä vastaamaan asiakkaan tarpeisiin.
  - Lakiluonnoksessa on epäselvästi ilmaistu millä muulla tavoin palvelutuottajan on palvelu järjestettävä, jos asiakas kieltäytyy vastaanottamasta maksuseteliä.
  - Lakiluonnoksesta ei käy ilmi millä tavoin sote -keskus voi, myöntäessään maksusetelin, valvoa asiakkaan saamaa palvelua
  - Lakiluonnoksessa ei ole esitetty sote -keskus voi hallita sosiaalihuoltolain 14 § mukaisia palveluja.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1





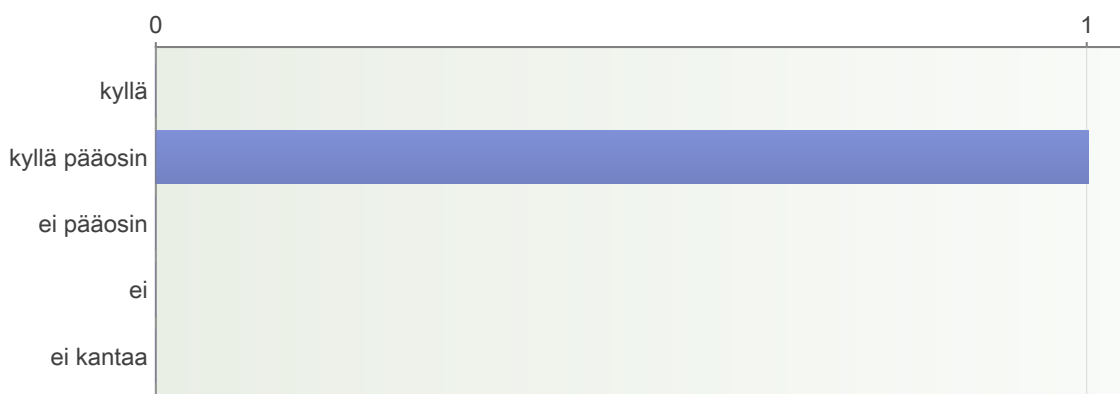
## 25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiin tulee kuvata, mitä palveluja maksusetelillä voi saada
  - Sosiaali- ja terveyspalvelujen osalta palvelun tulee perustua asiantuntijan arvioon eikä asiakkaan omaan subjektiiviseen haluun.

## 26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1



## 27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan valinnan edellytyksenä on että palveluja on tarjolla.
  - Asiakkaan valintaoikeuden rajoittaminen tulee kuvata selkeämmin (18 § mom. 2).

## 28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



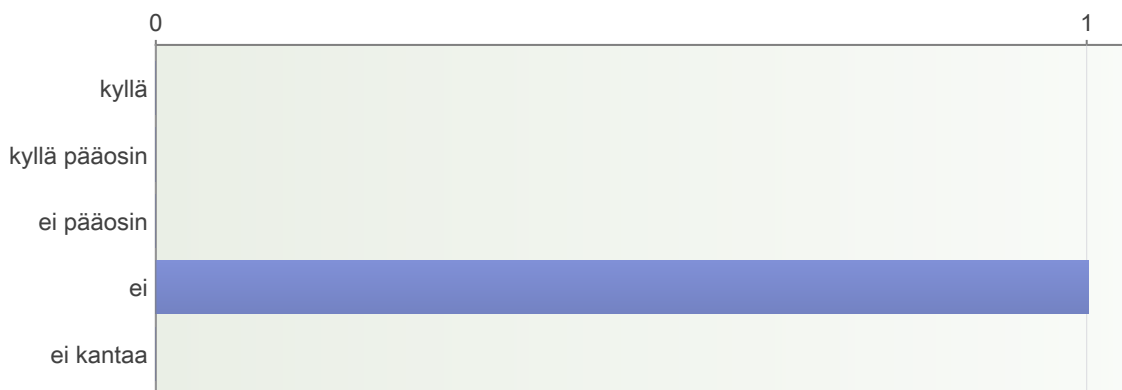
## 29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säännökset johtavat byrokratian lisääntymiseen ja asiakas joutuu asioimaan eri palveluntuottajilla. Lyhytaikaisesta palvelutarpeesta tehdään arviointi sote -keskuksessa ja jos kyse pitkäaikaisesta palvelun tarpeesta, niin maakunnan liikelaitos arvioi.
- Maakunnan liikelaitoksella tulee olla riittävät resurssit ja tiedot, jotta asiakkaan palvelutarve voidaan arvioida oikein ja ohjata asiakasta tarkoituksenmukaisiin palveluihin.

## 30. 10b. Turvaako asiakasetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1



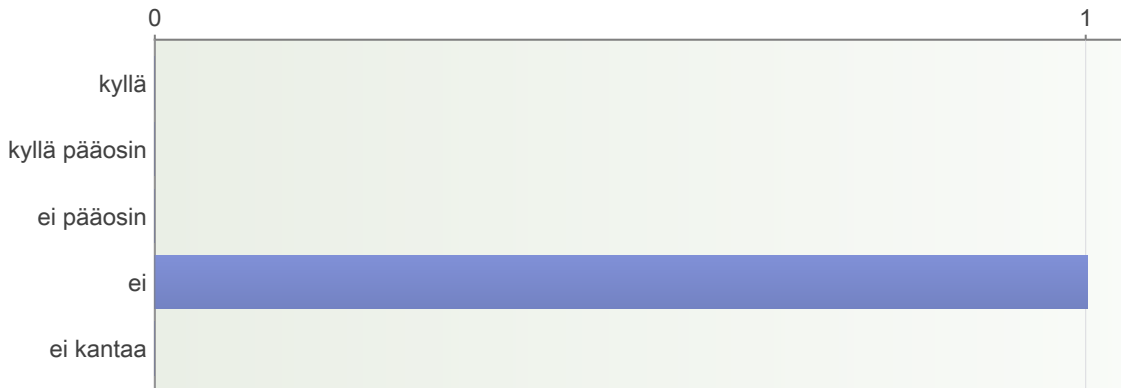
### 31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tyytyväinen asiakas ei välttämättä ole sama kuin parhaan tai kustannustehokkaamman hoidon saanut asiakas silloin, kun yhteiskunta maksaa kaikki ne tutkimukset ja hoidot joita kirjava joukko palveluntuottajia on valmiina tuottamaan.

### 32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1



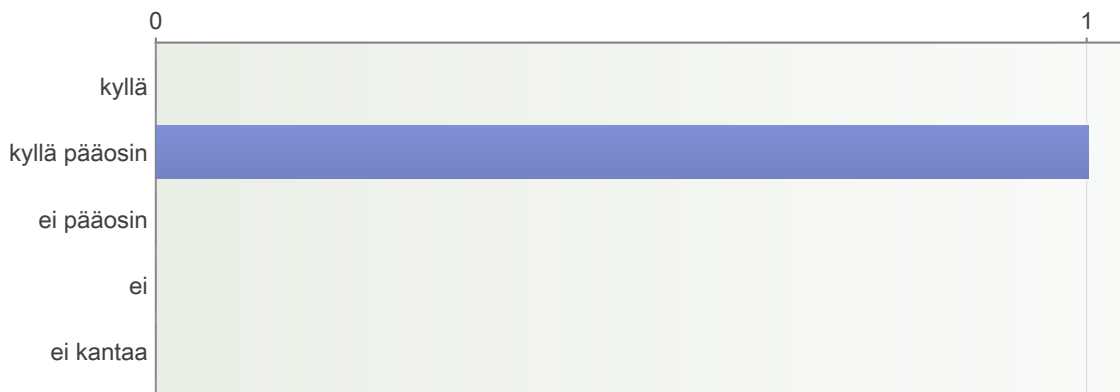
### 33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksessa ainoa rajausta on se, että palveluja ei voi asiakassetelillä hankkia maakunnan liikelaitokselta
  - Lakiin on tarkennettava, mitä palveluja asiakassetelillä voi hankkia esim. kuntoutuspalvelut
  - Palvelutuottajalaki puuttuu kokonaan, josta syystä on vaikea arvioida kokonaisuutta
  - Palvelujen integraation kannalta on hankalaa, kun osa palveluista on valinnanvapauden ulkopuolella ja osa on valinnanvapauden piirissä.
  - Integraatio ei tule toimimaan maakunnan eri toimijoiden välisellä ohjauksella

### 34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1



### 35. Vapaamuotoiset huomiot.

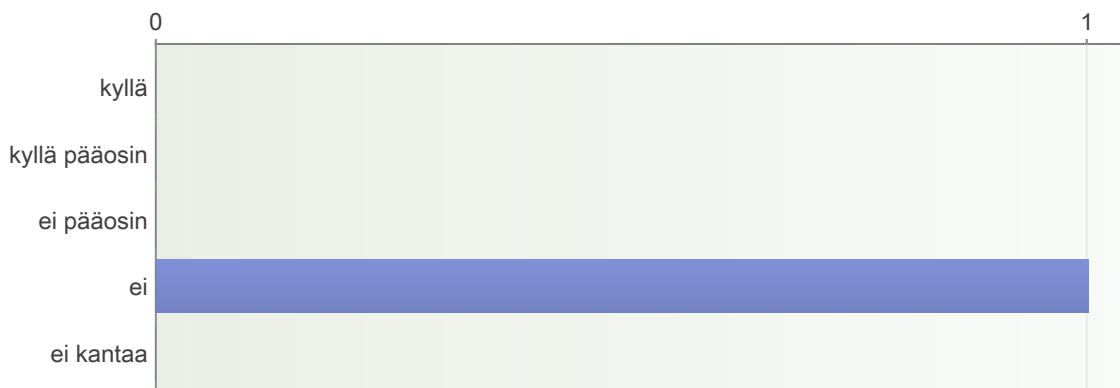
Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan subjektiivinen halu voi olla ristiriidassa tarkoituksenmukaisen palvelun kanssa
  - Lakiluonnoksessa ei ole määrittelyä siitä, miten henkilökohtaisen budjetin tarjoaminen eri asiakkaille toteutetaan, miten määritellään muut ryhmät ja pitkäaikainen avun tarve (24 § 2 mom.)
  - Lakiluonnoksesta ei ilmene miten omaishoidontuki vaikuttaa henkilökohtaiseen budjettiin

### 36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



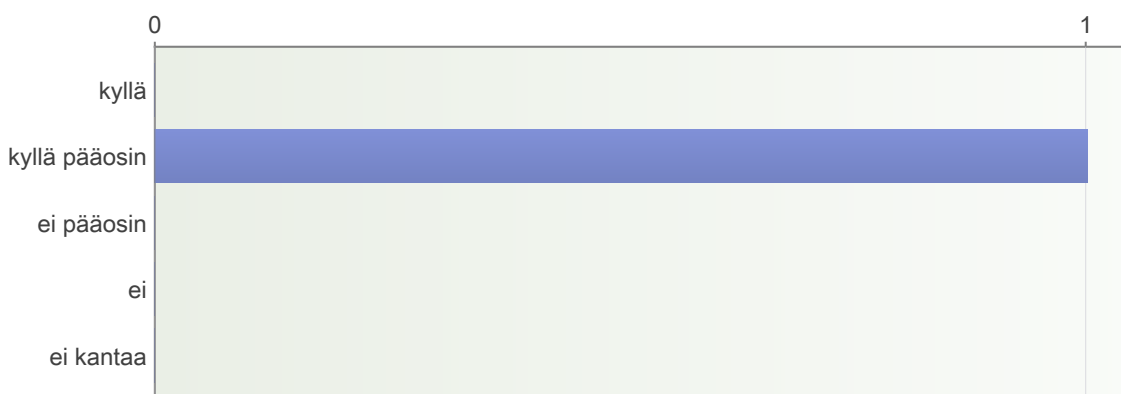
### 37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksesta ei käy ilmi se, miten ja kenelle tuetun päätöksenteon kustannukset kohdentuvat
  - Lakiluonnoksesta ei käy ilmi tuetun päätöksenteon ja vajaavaltaiselle nimetyn edunvalvojan keskinäinen rooli - toimiiko edunvalvoja vajaavaltaisen tukena päätöksenteossa vai tuleeko vajaavaltaiselle nimetä muu tukihenkilö

### 38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



### 39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen luvussa 7 on määritelty maakunnan oikeudet ja velvollisuudet palvelun tuottajan hyväksymisestä. Säädökset ovat pääsääntöisesti riittävät, mutta ongelmana palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyjen maakunnalle aiheuttama hallinnollinen työ, joka edellyttää uudenlaista sopimusoikeudellista osaamista ja sitoo runsaasti maakunnan asiantuntijaresursseja.

### 40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



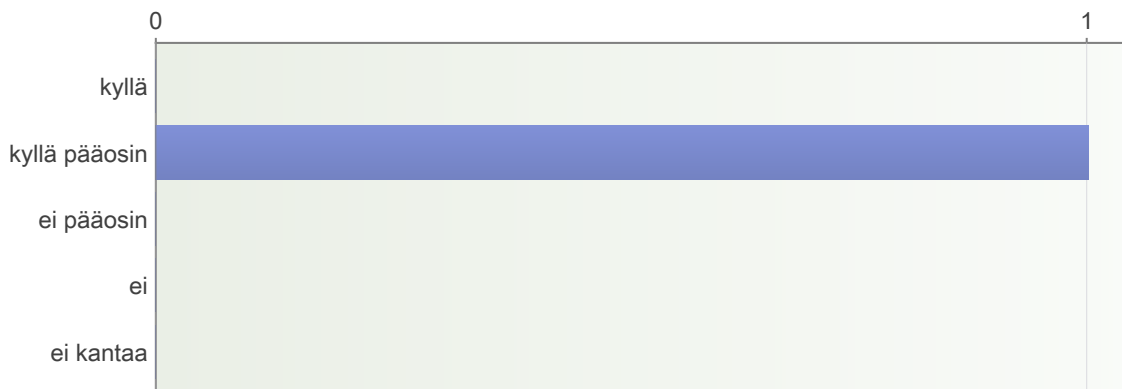
#### 41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnosta tulee muuttaa siten, että lailla säädetään mekanismi, jolla maakunta tai palveluntuottaja voi puuttua henkilökohtaisen budjetin tai maksusetelipalvelun tuottajan toimintaan suoraan, jos se havaitsee toiminnassa laadullisia tai muita puutteita.

#### 42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



#### 43. Vapaamuotoiset huomiot.

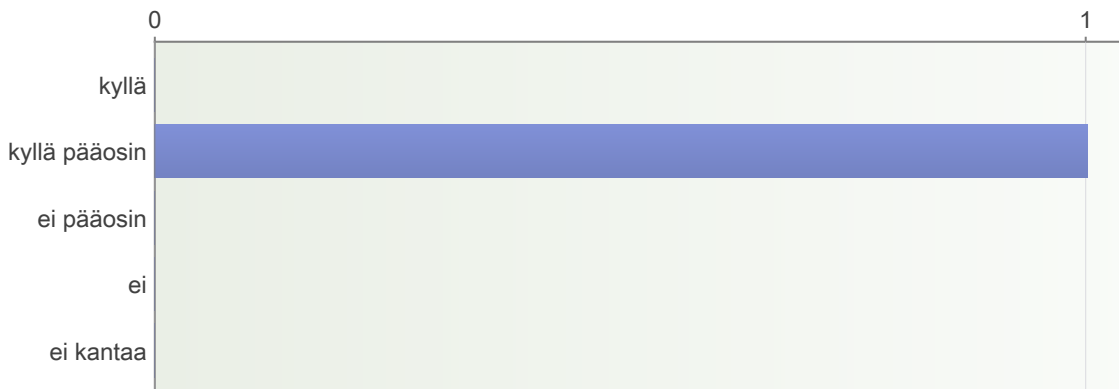
Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan mahdollisuus asettaa tuottajille asukkaiden palvelun tarpeesta johtuvia ehtoja ja tarvittaessa muuttaa niitä on kannatettava.
  - Palveluntuottajille annettavat veloitteet raportoida tietoja, joiden perusteella asiakkaat voivat käyttää valinnanvapauttaan ja tehdä valintoja, ovat tarpeellisia.

#### 44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1



#### 45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kiinteä tarveperusteinen maksu tuottajalle on periaatteessa hyvä määräytymisperuste, mutta jos tarvekertoimet ovat puutteellisia, tämä voi käytännössä kannustaa tuottajaa ohjaamaan suuria kustannuksia tai niiden riskiä aiheuttavia asiakkaita liikelaitoksen tai toisen suoran palvelun tuottajan hoidettavaksi. Määräytymisperuste voi myös kannustaa kohdennettuun asiakashankintaan.

#### 46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



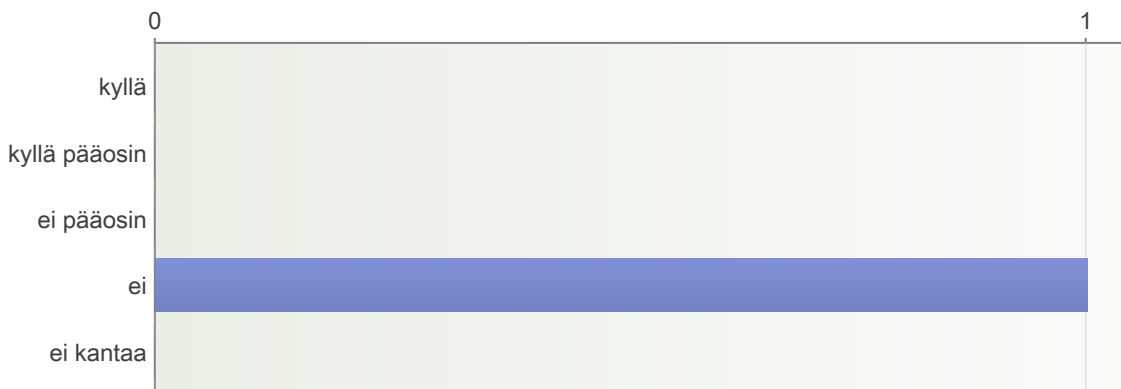
#### 47. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen 56 § mukainen maakunnan mahdollisuus sopia muista korvauksista palvelun tuottajan kanssa on kannatettavaa ja sen avulla on mahdollisuus lisätä asukkaiden alueellista yhdenvertaisuutta sekä kaventaa alueellisia hyvinvointi- ja terveyseroja.

#### 48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1





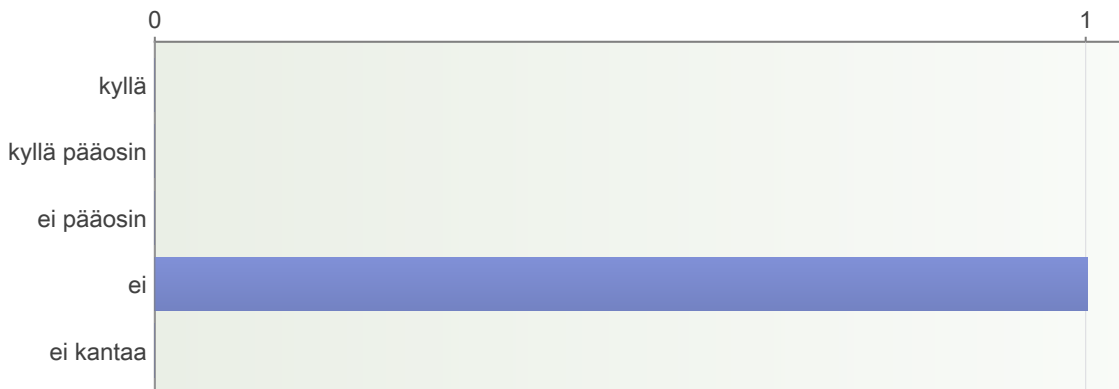
## 49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauden toimeenpanolle on varattava riittävä siirtymäaika. Markkinoiden avautuminen suoran valinnan sote -keskuksille ja suunhoidon yksiköille sekä asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin käyttöönotto yhtä aikaisesti 1.1.2019 muodostavat suuren riskin palvelujen jatkuvuudelle.
  - Lain siirtymäsäännökset ja niiden perustelut ovat ristiriitaisia. Kahden vuoden siirtymäaika 31.12.2020 saakka maakunnan yhtiöiden perustamisessa ei ole aito siirtymäaika, jos yksityiset sote -keskukset ja suun hoidon yksiköt ovat aloittaneet toimintansa 1.1.2019.
  - Listautumisen avautuminen 1.11.2018 kohtelee alueita ja julkisen puolen toimijoita eriarvoisesti koska yksityisellä puolella on jo valmius ottaa listautumisia vastaan.

## 50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1



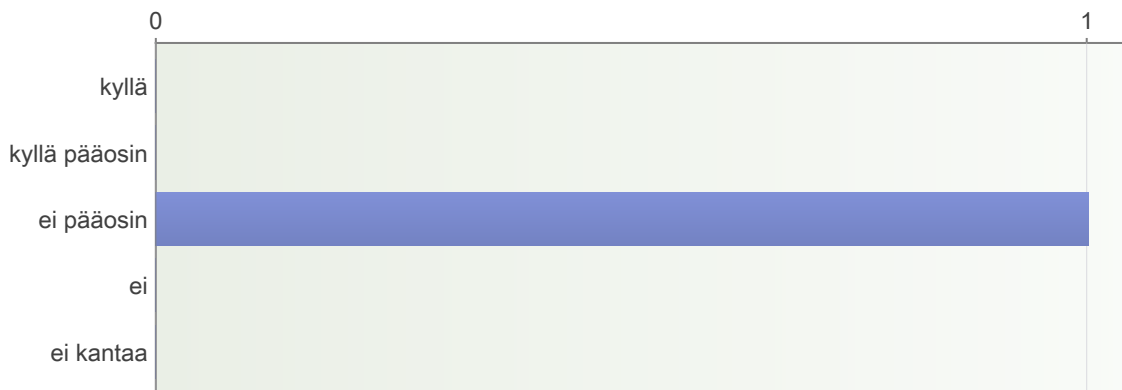
## 51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslainsäädäntö kaventaa maakunnan mahdollisuuksia käyttää järjestämisvastuuseen liittyvää julkista valtaa ja toteuttaa järjestämisvastuutaan.
  - Lukuun 9 sisältyvät asetuksenantovaltuudet ovat epätarkoituksenmukaisia ja maakuntien itsehallinnon ja järjestämisvastuun vastaisia. Myöhemmin säädettävillä asetuksilla voitaisiin määrätä yksityiskohtia myöten kaikista suoran valinnan palvelun tuottajille maksettavista korvauksista ja tehdä myös yksittäisiä maakuntia koskevia päätöksiä korvauserusteista.

## 52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1



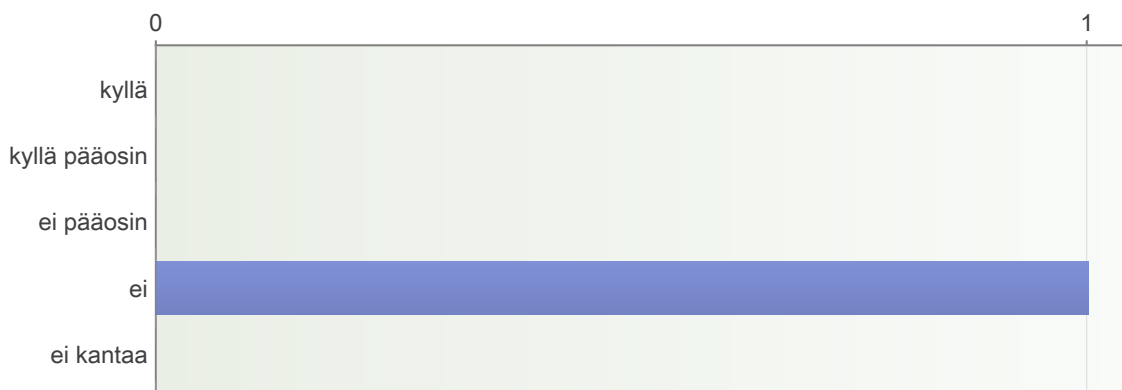
## 53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluntuottajille asetettavista ehdoista ja tuottajakorvauksista riippuu, miten markkinat lopulta muotoutuvat. Todennäköistä on, että terveydenhuollon markkinat syntyvät suuriin kaupunkikeskuksiin, mutta ei haja-asutusalueelle.
  - Sosiaalipalveluihin liittyviä markkinoita voi sen sijaan henkilökohtaisen budjetin myötä syntyä myös harvemmin asutuille alueilla.
  - Riskinä on sote -palvelujen markkinoiden keskittyminen yrityskauppojen myötä. Tuottajille asetettavat vaatimukset karsivat erityisesti suoran valinnan palvelujen tuottajista pois pienet yritykset.

## 54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1



## 55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

## 56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Alkuvaiheessa pieniä toimijoita voi tulla henkilökohtaisen budjetin sekä maksusetelipalveluihin, jos maksusetelipalveluissa on mukana myös sosiaalipalveluja.
  - Todennäköistä on, että mittakaavaetujen ja fuusioiden myötä nämä markkinat keskittyvät tulevaisuudessa suuremmille tuottaja-organisaatioille.
  - Erityisesti pienille tuottajille markkinoille tulon kynnyksiä ovat tietojärjestelmäpalveluihin liittyminen sekä moninaiset raportointivelvoitteet varsinkin, jos tuottajat eivät voi hyödyntää maakunnan tarjoamia yhteisiä tietojärjestelmiä.

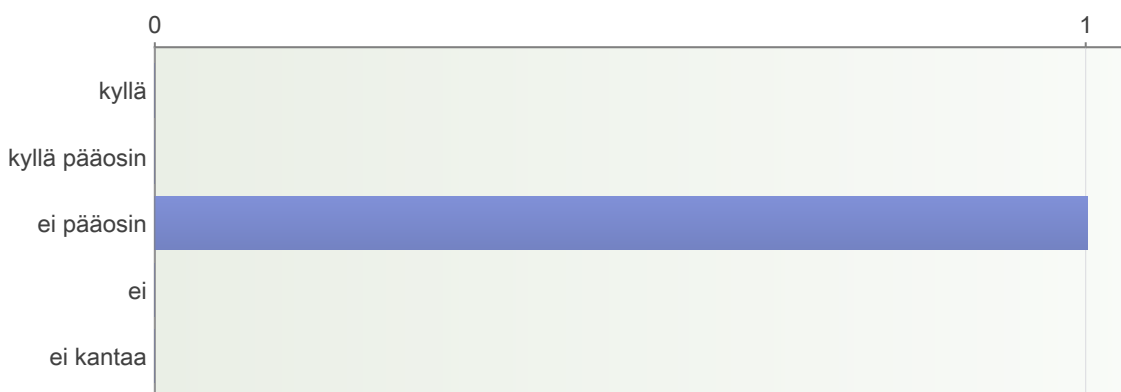
## 57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Parhaimmillaan valinnanvapaus ja sen myötä lisääntyvä kilpailu asiakkaista parantaa palvelun laatua.
  - Uudistus lisää erityisesti terveyspalvelujen kysyntää ja kysynnän lisääntyminen voi kohdentua myös epätarkoituksenmukaisella tavalla uudistuksen tavoitteisiin nähden.
  - Ennen valinnanvapauslainsäädännön voimaan tuloa on tärkeää kokeilla ehdotettavia uusia valinnanvapauden muotoja ja hyödyntää nyt käynnissä olevien kokeilujen tuloksia ennen valinnanvapauden laajamittaista toimeenpanoa.

## 58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1



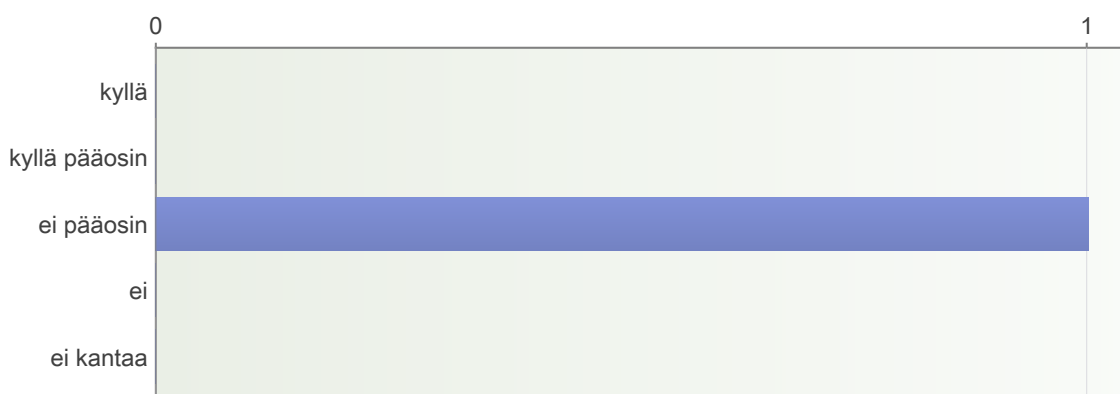
## 59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suun terveydenhuollon muuttuminen suoran valinnan palveluksi parantaa palvelujen saatavuutta, mikä on asiakkaan kannalta hyvä asia. Maantieteellinen keskittyminen näyttää kuitenkin ilmeiseltä eli alueellista tasa-arvoa uudistus ei ainakaan paranna.
  - Järjestelmämuutos luo suuren riskin kustannusten kasvuun, kun asiakkaille syntyy oikeus valita yksityinen palveluntuottaja julkisen terveydenhuollon asiakasmaksuilla.
  - Suun terveydenhuollon oletettu saatavuuden paraneminen myös lisäänee palvelujen kysyntää. Tästä voi aiheutua lisäkustannuksia edellä mainitun yksityiseltä julkiselle siirtymisen aiheuttamien lisäkustannuksen ohella.

## 60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1



## 61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutusarvioinnissa on nostettu esille valinnanvapauslainsäädännön positiivisia vaikutuksia ja riskejä. Valmistelun keskeneräisyys ja loppuvaiheessa tehdyt muutokset vaikuttavat kuitenkin niin, että vaikutusarvioinnissa on puutteita.
  - Osa vaikutuksista riippuu lainsäädännön lisäksi maakuntien tekemistä päätöksistä, joiden perusteella tuottajat tekevät omat päätöksensä palvelun tarjoamisesta.
  - Asiakkaiden valinnat ovat mahdollisia vasta sen jälkeen, kun on olemassa palveluja, joista valita.
  - Vaikutusarviointiin liittyy siis vakavia vaikeuksia, mistä syystä todellinen vaikutusten arviointi edellyttäisi kokeiluja, joiden perusteella erilaisia valinnanvapausmekanismeja voitaisiin aidosti testata.

## 62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Sote- ja maakuntauudistus ja siihen liittyvä valinnanvapauslainsäädäntö ovat maan historian suurin hallinnon ja toimintatapojen muutos, joka muuttaa peruuttamattomalla tavalla kuntien roolia suomalaisessa yhteiskunnassa. Uudistuksen merkittävin vaikutus tuleviin maakuntiin on yhtiöittämisvelvoite.
  - Maakunnat joutuvat valinnanvapauslainsäädännön vuoksi yhtiöittämään suuren osan toiminnastaan (30 - 40 %). Maakuntien itsehallinto kaventuu edelleen, kun maakunnat esityksen mukaan veloitettaisiin järjestämään merkittävä osa palveluista käyttäen tiettyjä valinnanvapauden instrumentteja.

## 63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapautta koskeva lainvalmistelu tulee aloittaa riittävällä pilotoinnilla ja kokeiluilla, joista saatujen kokemusten perusteella on mahdollista luoda toimiva järjestelmä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen valinnanvapauteen
  - Lakiluonnoksen toteuttamisen aikataulu on liian kireä ja tulee saattamaan maakuntien liikelaitokset ja niiden tytäryhtiöt epäreiluun kilpailuasemaan

## 64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.